

Korkein oikeus

[Etusivu](#) » [Ennakkopäätökset](#) » KKO:2022:49 [2022](#) »

KKO:2022:49

Dopingrikos - Törkeä dopingrikos

Diaarinumero:

R2021/131

Taltionumero:

1158

Antopäivä:

7.7.2022

ECLI-tunniste:

ECLI:FI:KKO:2022:49

A:n edustaman yhtiön tullivarastoon oli toimitettu Kiinasta neljä kauttakulikutavarana käsiteltyä ja edelleen Euroopan unionin ulkopuolelle vietäväksi ilmoitettua lentorahtierää, jotka sisälsivät dopingaineita. Kolme erää oli takavarikoitu Suomessa. Yhden erän A oli lähettänyt Liettuaan, mutta se oli sittemmin takavarikoitu Virossa.

Kun kauttakuljetuksessa oli noudatettu sitä koskevia säännöksiä eikä asiassa ollut näytetty, että A:n tarkoituksena olisi ollut tuoda dopingaineet Suomeen tai levittää niitä, syyte törkeistä dopingrikoksista hylättiin.

RL 44 luku 6 §

RL 44 luku 7 §

Asian käsittely alemmissa oikeuksissa

Syyte ja vastaus Kymenlaakson käräjäoikeudessa

Syyttäjä vaati A:lle rangaistusta muun ohella neljästä törkeästä dopingrikoksesta.

Syytteen mukaan A oli syytekohtissa 1–3 ja 5 yhdessä toisen henkilön kanssa tuonut maahan ja pitänyt levittämistarkoituksessa hallussaan sekä muulla tavoin yrittänyt levittää dopingaineita.

- Syytekohtan 1 mukaan A oli tuonut 1.9.2018 maahan 136 kilogramman erän eli 35 000 millilitraa testosteronia tarkoituksenaan levittää sitä laittomasti. Dopingaine oli takavarikoitu A:n omistamasta varastosta 12.11.2018.

- Syytekohtan 2 mukaan A oli tuonut 22.9.2018 maahan 232 kilogramman erän eli yhteensä 25 000 millilitraa stanotsololia ampulleina, 150 000 kappaletta stanotsololia tabletteina ja 100 000 kappaletta oksandrolonia tabletteina tarkoituksenaan levittää sitä laittomasti. Dopingaine oli takavarikoitu A:n omistamasta varastosta 12.11.2018.

- Syytekohtan 3 mukaan A oli tuonut 30.9.2018 maahan 230 kilogramman erän dopingainetta eli yhteensä 1 500 millilitraa trenbolonia, 8 150 millilitraa testosteronia, 2 100 millilitraa nandrolonia, 1 050 millilitraa boldenonia, 550 millilitraa metenolonia, 1 400 millilitraa drostanolonia, 100 millilitraa ja 22 000 tablettia metandienonia, 400 millilitraa ja 26 000 tablettia stanotsololia, 10 000 tablettia HGH-kasvuhormonia, 1 000 tablettia fluoksimesteronia, 20 000 tablettia oksandrolonia, 1 500 tablettia oksimetolonia, 14 000 tablettia dehydrokloorimetyylitestosteronia, tarkoituksenaan levittää niitä laittomasti. Dopingaine oli takavarikoitu A:n omistamasta varastosta 12.11.2018.

- Syytekohtan 5 mukaan A oli 12.9.2018 tuonut maahan 300 kilogramman erän eli yhteensä 19 998 tablettia fluoksimesteronia, 49 998 tablettia metandienonia, 5 000 ampullia metenolonia, 20 000 ampullia stanotsololia, 3 000 ampullia jossa sekä testosteronia että boldenonia, 6 000 ampullia trenbolonia, 99 998 tablettia oksandrolonia sekä 500 injektiopulloa drostanolonia tarkoituksenaan levittää sitä laittomasti. Dopingaine oli viety uudestaan maasta ja takavarikoitu Virossa 24.1.2019.

Kaikkien rikosten kohteena oli syytteen mukaan ollut huomattavan suuri määrä dopingaineita ja rikoksilla oli tavoiteltu huomattavaa taloudellista hyötyä. Rikokset olivat myös kokonaisuutena arvostellen törkeitä.

A kiisti syyllistyneensä rikoksiin. Kysymys ei ollut dopingaineiden maahantuonnista vaan kauttakuljetuksesta, jossa tavara ei ollut tullut EU:n tullialueelle. Lisäksi A katsoi, ettei hän ollut ainakaan toiminut tahallisesti.

Käräjäoikeuden tuomio 26.6.2020 nro 20/123445

Käräjäoikeus katsoi selvitettyksi, että A oli tiennyt lasteissa olevan testosteronin olevan dopingaine. Käytettävissään olleiden tietojen perusteella hänen oli täytynyt tietää tai pitää vähintäänkin todennäköisenä sitä, että lastien muut aineet olivat lääkeaineita ja että lasteissa oli ollut muitakin kiellettyjä dopingaineita. Käräjäoikeus katsoi, että A:n suhtautuminen lastien sisältöön osoitti, että hän oli toiminut tietoisena niiden laadusta ja käyttötarkoituksesta osana niiden kuljetusketjua.

Käräjäoikeus katsoi, että syytekohtassa 5 mainitun 12.9.2018 Suomeen tulleen lastin osalta A:n toiminta ja erityisesti hänen passitusilmoitukseen merkitsemänsä virheelliset ja ristiriitaiset tiedot osoittivat, että hän oli tiennyt, että doping- ja lääkeaineita ei ollut edes ollut tarkoitus kuljettaa transitioliikenteenä Venäjälle, vaikka ne oli lähetetty hänen varastostaan eteenpäin vain lyhyen varastoinnin jälkeen. Menettely osoitti A:n olleen tietoinen tarkoituksesta hämätä viranomaisia ja häivyttää lasti EU:n alueelle. A oli kokenut tullivarastonpitäjä, joten hänen oli täytynyt tietää oikeat toimintatavat eikä kysymys tähän nähden ollut voinut olla huolimattomuudesta tai muusta erehdyksestä.

Muiden lastien osalta käräjäoikeus katsoi, että passitusilmoitusten lukuisat virheet ja epätarkkuudet olivat omiaan vääristämään lomakkeilla annettuja tietoja ja edistämään mahdollisuutta häivyttää lasti. A ei ollut edes väittänyt, että hän olisi pyrkinyt korjaamaan ilmoittamiaan virheellisiä tietoja. A:n oli kokeneena tullivarastonpitäjänä täytynyt tietää oikeat toimintatavat.

Takavarikoituihin lasteihin liittyvää näyttöä kokonaisuutena arvioituaan ja ottaen huomioon myös selvästi samaan kokonaisuuteen kuuluvasta Viroon päätyneestä lastista esitetyt seikat käräjäoikeus katsoi selvitettyksi, että kaikkien lastien osalta kysymys oli ollut vain nimellisesti kauttakululiikenteestä ja että A oli tiennyt tämän ja siitä huolimatta toiminut osana kiellettyjen aineiden kuljetusketjua.

Asiassa ei jäänyt varteenotettavaa epäilystä siitä, että A oli tahallaan menetellyt syytekohtissa 1, 2, 3 ja 5 kuvatuilla tavoilla. Esiin ei ollut tullut mitään hänen tekonsa rangaistavuuden poistavaa seikkaa. Ottaen huomioon kussakin lastissa olleen dopingaineen huomattavan suuri määrä ja niistä saatavat käyttöjaksot oli selvää, että toiminnan tarkoituksena oli ollut levittää dopingainetta ja että niillä oli tavoiteltu huomattavaa taloudellista hyötyä. Tekoja oli myös kokonaisuutena arvioiden pidettävä törkeinä.

Käräjäoikeus katsoi A:n syyllistyneen muun ohella syytteen teonkuvausten mukaisesti neljään törkeään dopingrikokseen ja tuomitsi A:n niistä ja samalla kertaa syyksi luetuista muista rikoksista yhteiseen 3 vuoden 6 kuukauden vankeusrangaistukseen.

Takavarikoidut dopingaineet tuomittiin valtiolle menetetyiksi.

Asian ovat ratkaisseet kärjätuomari Tanja Arpiainen ja lautamiehet.

Itä-Suomen hovioikeuden tuomio 11.12.2020 nro 20/149213

A valitti hovioikeuteen ja vaati, että syytteet hylätään.

Hovioikeus totesi, että kauttakuljetuksessa olevan tavaran väliaikaisen varastoinnin rinnastaminen maahantuontiin oli vastoin rikosoikeudessa noudatettavaa analogiakieltoa. Tässä tapauksessa tavarat oli kuljetettu ulkoisessa passitusmenettelyssä A:n omistaman yhtiön tullivarastoon ja otettu väliaikaiseen varastoon säilytettäväksi. Yksi eristä oli neljän päivän varastossa säilytyksen jälkeen kuljetettu TI-passituksella edelleen Liettuuan siellä olevaan kauttakulkuvarastoon. Muut kolme erää olivat pysyneet takavarikointiin 12.11.2018 asti väliaikaisessa varastossa, eikä niitä ollut muutoinkaan virheellisesti käsitelty ennen takavarikointia. Myöskään väliaikaisen varastoinnin 90 päivän määräaika ei ollut ylitetty minkään lähetyksen kohdalla. Tavarat olivat siten pysyneet koko ajan tullivalvonnassa, eikä niitä ollut katsottava maahantuoduiksi. Syyte maahantuonnista oli yksin tällä perusteella hylättävä.

A ei ollut täyttänyt TI-passituslomakkeita lähettäjän, vastaanottajan tai kauttakulkumaiden osalta virheellisesti tai harhaanjohtavasti. Asiassa ei ollut selvitetty, että A olisi tiennyt, ettei kolmen lastin vastaanottajayritystä ollut enää olemassa. Lastin, jonka passituksen Liettuassa sijaitsevaan kauttakulkuvarastoon A oli hoitanut, reitti Liettuuan kautta Haminasta Kaliningradiin oli ollut taloudellisesti perusteltu. Kyseinen lasti oli päätynt lopulta Viroon, mutta asiassa ei ollut näytetty, että A olisi tiennyt sen jatkoreitistä sen jälkeen, kun A hoitama passitus liettualaisessa kauttakulkuvarastossa oli päättynyt.

A:n omistama yhtiö oli asemansa perusteella vastannut tavaroista kuljetusten ja väliaikaisessa varastossa säilytyksen ajan. Huolintasopimuksen luonteeseen kuuluu, että huolitsija kuljettaa ja varastoi toimeksiantajan omistamia tavaroita, joihin sillä ei ole sanottua vastuuta enempää määräysvaltaa. Tavarat olivat olleet fyysisesti A:n omistaman yhtiön hallussa, mutta se tai asiassa esitetty muu näyttö ei osoita, että A:lla olisi ollut dopingaineisiin määräysvaltaa.

Lastien saapumisilmoituksiin ja AirWay Bill -asiakirjoihin merkityt tavaran kuvaukset eivät olleet kuvanneet totuudenmukaisesti lastien sisältöä, josta seikasta A oli tullut tietoiseksi. Kuitenkin A oli varastossa olleita lähetyksiä käsitellessään toiminut viranomaisiin päin avoimesti. Hän ei ollut yrittänyt millään tavalla peitellä aineiden oikeaa laatua, vaan hän oli totuudenmukaisesti kirjoittanut tavaroiden laadun laatimiinsa TI-passituksiin.

A:lla ei ollut näytetty olleen lähetysten sisältämiin aineisiin levittämistarkoituksen edellyttämää määräysvaltaa, eikä asiassa esitetty näyttö osoittanut, että hän olisi yhteisymmärryksessä kenenkään muun henkilön kanssa pitänyt dopingaineita hallussaan levittämistarkoituksessa. Dopingaineiksi tiedettyjenkään aineiden säilyttäminen väliaikaisessa varastossa ei ollut rikos, kun näyttöä niiden levittämistarkoituksesta ei A:n osalta ollut, vaikka aineiden määrä olikin suuri kuten kauttakuljetuksessa olevan tavaran osalta yleensä asianlaita on.

Hovioikeus hylkäsi syytteet ja menettämisseuraamusvaatimukset.

Asian ovat ratkaisseet hovioikeudenneuvokset Aki Rasilainen ja Hanna Paronen sekä asessori Marleena Tuikkala.

Muutoksenhaku Korkeimmassa oikeudessa

Syyttäjälle myönnettiin valituslupa oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla koskemaan syytekohtia 1–3 ja 5.

Syyttäjä vaati valituksessaan, että A tuomitaan neljästä törkeästä dopingrikoksesta vankeusrangaistukseen kärjäoikeuden tuomiosta ilmenevän mukaisesti. Lisäksi syyttäjä vaati, että A tuomitaan menettämään valtiolle tekojen kohteena olleet dopingaineet.

A vaati vastauksessaan, että valitus hylätään ja että dopingaineet määrätään palautettavaksi oikealle omistajalleen.

Korkeimman oikeuden ratkaisu

Perustelut

Asian tausta ja kysymyksenasettelu

1. A on harjoittanut kauttakuljetuksessa olevien tavaroiden varastointia johtamansa ja omistamansa osakeyhtiön nimissä. Yhtiöllä on ollut lupa tavaroiden tullivarastointiin ja väliaikaiseen varastointiin.
2. Kärjäoikeus on tuominnut A:n muun ohella neljästä törkeästä dopingrikoksesta. Kärjäoikeus on katsonut, että A oli yhdessä toisen henkilön kanssa tuonut maahan ja pitänyt levittämistarkoituksessa hallussaan sekä muulla tavoin yrittänyt levittää syytteessä yksilöityjä dopingaineita.
3. A on valittanut tuomiostaan hovioikeuteen, joka on kumonnut kärjäoikeuden tuomion ja hylännyt syytteet. Hovioikeus on todennut, että syytteessä tarkoitettut erät oli kuljetettu ulkoisessa passitusmenettelyssä yhtiön tullivarastoon ja otettu väliaikaiseen varastoon säilytettäväksi. Yksi eristä oli kuljetettu varastosta Liettuaan transitovarastoon. Muut kolme erää olivat pysyneet niiden takavarikointiin asti väliaikaisessa varastossa. Hovioikeus on katsonut, että dopingaineiksi tiedettyjen aineiden säilyttäminen väliaikaisessa varastossa kauttakulkua varten ei ole rikos, kun näyttöä niiden levittämistarkoituksesta ei ole esitetty.
4. Korkeimman oikeuden ratkaistavana on kysymys siitä, onko A syyllistynyt neljään törkeään dopingrikokseen. Ensiksi on ratkaistavana se kysymys, mikä merkitys dopingaineiden kauttakuljetuksella on arvioitaessa dopingrikoksen tunnusmerkistön täyttymistä.

Sovellettavat oikeusohjeet

5. Rikoslain 44 luvun 6 §:n mukaan joka laittomasti 1) valmistaa tai yrittää valmistaa dopingainetta, 2) tuo tai yrittää tuoda maahan dopingainetta tai 3) myy, välittää, toiselle luovuttaa tai muulla tavoin levittää tai yrittää levittää dopingainetta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, dopingrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Dopingrikoksesta tuomitaan myös se, joka pitää hallussaan dopingainetta todennäköisesti tarkoituksenaan levittää sitä laittomasti. Sanotun luvun 7 §:n mukaan jos dopingrikoksessa 1) rikoksen kohteena on huomattavan suuri määrä dopingainetta, 2) tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä, 3) rikos tehdään osana 6 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun, dopingrikoksen laajamittaiseen tekemiseen erityisesti järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tai 4) dopingainetta levitetään alaikäisille ja dopingrikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikosentekijä on tuomittava törkeästä dopingrikoksesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

6. Hallituksen esityksessä terveyttä ja turvallisuutta vaarantavia rikoksia koskevien rikoslain säännösten uudistamiseksi on todettu, että merkittävin osa dopingaineista on lääkelaissa tarkoitettuja lääkkeitä ja että dopingaineet eivät yleisesti ottaen ole huumausaineisiin rinnastettavia aineita vaarallisuutensa tai aineiden käyttöön liittyvien sosiaalisten haittojen suhteen. Dopingaineiden maastavientiä ei katsottu aiheelliseksi mainita omana tekotapanaan dopingrikoksen tunnusmerkistössä. (HE 17/2001 vp s. 15, 20 ja 23)

7. Maahantuontia koskevan tunnusmerkistötekijän täyttymistä on arvioitu lääkerikosta koskevassa Korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO 2007:45. Ratkaisun mukaan tavoitteena tulisi olla, että tietyllä käsitteellä olisi rikoslainsäädännön eri tunnusmerkistöissä sama merkitys (kohta 6). Salakuljetuksen tekotapa on määritelty ilmaisulla "tuo tai yrittää tuoda maahan taikka vie tai yrittää viedä maasta". Salakuljetussäännös on perinteisesti kytkeytynyt tulliverotusta ja tullausmenettelyä koskevaan sääntelyyn. "Maa" ei säännöksessä välttämättä tarkoita Suomen valtiollisesti rajattua aluetta, vaan maahantuontia ja maastavientiä koskevista säännöksistä ilmenevien alueiden rajoja, esimerkiksi niin sanotun vapaa-alueen ja tullialueen rajaa. Salakuljetusrikoksessa kysymys onkin maahantuonnin yrityksestä silloin, kun säännöksen vastainen maahantuonti paljastuu tullin tarkastuksessa, mikä voi tapahtua vasta tavaran jo ollessa tullialueella, jonka tullilain 3 §:n 1 kohdan mukaan muodostavat valtakunnan maa-alue, aluevedet tietyin laajennuksin ja ilmatila (kohta 4).

8. Mainitussa ratkaisussa Korkein oikeus katsoi, että lääkerikossäännöksen tunnusmerkistötekijä "tuo maahan" täyttyy, kun postitse Suomeen tilattu lääkevalmiste on saapunut Suomen maa- tai merialueelle, vaikka lähetys ei läpäisisikään tulliviranomaisten suorittamaa tarkastusta, eikä sitä luovutettaisi vastaanottajalle (kohta 10).

9. Tulliselvitysrikosta koskevissa hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että kiellon tai ehdon vastaisella maahantuonnilla tarkoitettaisiin erityisesti vaarallisten aineiden maahantuontia passitus- tai varastointimenettelyjä hyväksi käyttäen siten, ettei tavaroita voida näyttää tuoduksi maahan. Tavaroiden luovuttaminen ohi varastokirjanpidon merkitsee tyypillisesti sitä, että tavara (esimerkiksi dopingaineet) on luovutettu vapaaseen liikenteeseen kiellon tai ehdon vastaisesti (HE 197/2008 vp. s. 38).

10. Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin tullikoodeksista 9.10.2013 antaman asetuksen N:o 952/2013 5 artiklan 16 kohdan mukaan 'tullimenettelyllä' tarkoitetaan jotakin seuraavista menettelyistä, joihin tavarat voidaan asettaa koodeksin mukaisesti: a) luovutus vapaaseen liikkeeseen; b) erityismenettelyt; c) vienti. Ulkoinen passitus ja varastointi (tullivarastointi ja vapaa-alueet) kuuluvat 210 artiklan nojalla erityismenettelyihin. Ulkoisessa passituksessa voidaan 226 artiklan 1 kohdan mukaan kuljettaa ja varastointimenettelyssä 237 artiklan 1 kohdan mukaan varastoida muita kuin unionitavaroita unionin tullialueella ilman, että niihin sovelletaan a) tuontitullia; b) muita maksuja, joista on määrätty muissa voimassa olevissa asiaa koskevissa säännöksissä; c) kauppapoliittisia toimenpiteitä, sikäli kuin niissä ei kielletä tavaroiden saapumista unionin tullialueelle tai niiden poistumista unionin tullialueelta.

11. Tullikoodeksin 5 artiklan 17 kohdan mukaan 'väliaikaisella varastoinnilla' tarkoitetaan tilannetta, jossa muut kuin unionitavarat ovat tullivalvonnassa väliaikaisesti varastoituina niiden tullille esittämisen ja tullimenettelyyn asettamisen tai jälleenviennin välisenä aikana. Artiklan 149 mukaan väliaikaisesti varastoidut muut kuin unionitavarat on asetettava tullimenettelyyn tai jälleenvietävä 90 päivän kuluessa.

Onko kauttakuljetus maahantuontia

12. Dopingrikosta koskevassa rangaistussäännöksessä käytetään maahantuonnin osalta samanlaista ilmaisua kuin salakuljetuksessa ("tuo tai yrittää tuoda maahan"). Dopingrikoksen tai salakuljetuksen rangaistussäännöksen tunnusmerkistö ei sisällä kuljetusta tai kauttakuljetusta tekotapana. Mainitut säännökset poikkeavat tältä osin huumausainerikosta koskevasta rikoslain 50 luvun 1 §:stä, jonka 3 kohdan mukaan myös huumausaineen kuljettaminen ja kuljettaminen sekä niiden yritys on rangaistavaa.

13. Kauttakuljetuksella tarkoitetaan passitus- ja varastointimenettelyä, joka on erityisesti tullioikeudellinen käsite. Kauttakuljetuksessa Euroopan unionin ulkopuolelta saapuvat tavarat ovat tullivalvonnassa väliaikaisesti varastoituina niiden unionin ulkopuolelle viemiseen asti. Dopingrikoksen tunnusmerkistössä tarkoitettulla maahantuonnilla ja tullilainsäädännössä tarkoitetuilla tullimenettelyillä on omat soveltamisalansa. Dopingrikoksessa maahantuonnilla on kuitenkin katsottava tarkoitettua tilannetta, jossa dopingaine on tarkoitettu päätyväksi Suomeen. Tällaista tarkoitusta ei ole tilanteessa, jossa dopingaine on tullilainsäädännön mukaisessa kauttakuljetuksessa. Kauttakuljetuksessa olevia tavaroita ei siten voida katsoa tuoduksi maahan tai yritetyn tuoda maahan dopingrikosta koskevassa säännöksessä edellytetyllä tavalla. Kauttakuljetus ei myöskään rinnastu ratkaisussa KKO 2007:45 esitettyihin tilanteisiin, joissa tavara oli tarkoitus tuoda Suomeen. Dopingrikoksen tunnusmerkistössä tarkoitettu dopingaineen hallussapitäminen sen laittomaksi levittämiseksi ei myöskään täyty tilanteissa, joissa dopingaine on kauttakuljetuksessa, eikä ainetta ole tarkoitettu luovutettavaksi Euroopan unionin alueella vapaaseen liikkeeseen.

14. Korkein oikeus toteaa, että kauttakuljetukseen, jossa tavaroiden lopullinen määränpää on jossakin kolmannessa valtiossa, liittyy vaara passitusjärjestelmän väärinkäytännöstä ja kauttakuljetustavaraksi ilmoitettujen tavaraerien saattamisesta markkinoille unionin alueella. Dopingrikoksen tunnusmerkistö voi täytyä, jos dopingaineet eivät tosiasiallisesti ole kauttakuljetuksessa, ja dopingaine on tarkoitettu maahantuotavaksi Suomeen tai muutoin levitettäväksi Euroopan unionin alueelle. Tällöin kauttakuljetusta ei käytetä sen varsinaisessa tarkoituksessa, vaan toimintaa voidaan arvioida kiellettyinä maahantuontina (ks. KKO 1981 II 179). Toiminnan tarkoitus on arvioitava siitä esitetyn näytön perusteella.

Korkeimman oikeuden arviointi tässä asiassa

15. A:n hallinnoimaan tullivarastoon on toimitettu Kiinasta lentorahtina neljä toimituserää dopingaineita. Kolme toimituserää on takavarikoitu A:n tullivarastosta. A on lähettänyt yhden väliaikaisesti varastoimansa toimituserän Liettuan Klaipedaan, jonka jälkeen sitä on varastoitu Liettuassa kolmessa eri tullivarastossa. Toimituserä on tämän jälkeen lähetetty Venäjälle, mutta se on päätynyt Viroon, josta se on sittemmin takavarikoitu.

16. Syyttäjä on väittänyt, että toimituserät olivat olleet vain näennäisesti kauttakuljetuksessa ja että tarkoituksena oli ollut tuoda dopingaine Suomeen tai levittää se muutoin Euroopan unionin alueelle. Tätä osoitti se, että A oli ollut tietoinen, että toimituserät sisälsivät dopingaineita, että asiakirjoissa ostajaksi oli ilmoitettu venäläinen yritys, joka oli lakkautettu 20.4.2018, ja että yrityksen päätoimialaksi oli ilmoitettu asuntorakentaminen. A ei myöskään ollut noudattanut ohjeistusta siitä, että lääkeaineiden kauttakuljetuksessa väliaikaisen varastoinnin aika on tavanomaisesti lyhyt ja että kuljetusreitti on mahdollisimman nopea ja se on tiedossa etukäteen. Lisäksi yksi toimituserä oli takavarikoitu Virossa, eikä se siten ollut päätynyt Liettuan Klaipedaan tapahtuneen passituksen jälkeen suoraan Venäjälle. Toimituserän poikkeuksellinen reitti osoitti syyttäjän mukaan sitä, että toimituserä ei ollut ollut kauttakuljetuksessa.

17. Asiassa on kirjallisilla todisteilla selvitetty, että A on tehnyt toimituseristä passitusasiakirjat Suomen tullille, purkanut tavarat varastoon ja tehnyt purkausilmoitukset. Passitus- ja purkausilmoituksiin toimituserän sisältö on kirjattu oikein, vaikka eräissä passitusilmoituksen liitteissä tieto toimituserän sisällöstä on ollut harhaanjohtava. Yksikään A:n tullivarastoon toimitetuista toimituseristä ei ole ollut väliaikaisesti varastoituna yli tullikoodeksin 149 artiklan mukaista enimmäisaikaa 90 päivää ennen niiden takavarikoimista. Asiassa esitetyn näytön perusteella A on toiminut pääsääntöisesti kauttakuljetuksesta annettujen säännösten mukaisesti, eikä hänen toimintansa ole näytetty poikenneen tavanomaisesta kauttakuljetustavaroiden väliaikaisesta varastoinnista siten, että hänen voitaisiin sen perusteella katsoa tarkoittaneen levittää dopingaineita.

18. Asiassa on lisäksi selvitetty, että A on merkinnyt tavaroiden laadun oikein laatimiinsa asiakirjoihin. Asiassa ei ole esitetty näyttöä siitä, että A olisi ollut tietoinen siitä, että ostajaksi ilmoitettu yritys olisi lakkautettu, tai toimituserän jatkoreitistä sen jälkeen, kun hän oli passittanut toimituserän varastoon Klaipedassa. Asiassa on toisaalta selvitetty, että Suomessa takavarikoidut toimituserät ovat olleet varastoituina pidempään kuin lääkkeiden varastointia koskevien ohjeiden mukaan on suotavaa. Tämäkään seikka ei kuitenkaan yksin osoita, että dopingaineet olisi tarkoitettu kauttakulun asemesta levitettäväksi.

19. Hovioikeus on katsonut jääneen näyttämättä, että A:lla olisi ollut tarkoitus levittää dopingaineita. Edellä mainituilla perusteilla Korkein oikeus katsoo, ettei hovioikeuden vastaanottaman näytön arvioinnin oikeellisuudesta voi kirjallisen aineiston perusteella kokonaisuutena arvioitaessa jäädä varteenotettavaa epäilystä.

Korkeimman oikeuden johtopäätös

20. Aihetta muuttaa hovioikeuden ratkaisun lopputulosta kohtien 1–3 ja 5 syyksilukemisen osalta ei ole.

Menettämisseuraamus

21. Syyttäjä on vaatinut, että A tuomitaan menettämään valtiolle tekojen kohteena olleet dopingaineet siinäkin tapauksessa, että A:n ei katsota syyllistyneen rikokseen, koska kyse ei ole ollut kauttakuljetuksessa olleesta tavarasta ja koska kyse on lääkeväärennöksistä.

22. Korkein oikeus on edellä katsonut, että asiassa ei ole esitetty riittävää näyttöä siitä, että laissa rangaistavaksi säädetty teko on tapahtunut. Asiassa ei siten ole rikoslain 10 luvun mukaisia edellytyksiä menettämisseuraamuksen tuomitsemiselle.

23. Lääkeväärennöksen perustuvan vaatimuksen osalta Korkein oikeus toteaa, että lääkelain 3 a §:ssä säädetään lääkeväärennöksistä. Sääntely perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2011/62/EU ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annetun direktiivin 2001/83/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse väärennettyjen lääkkeiden pääsyn estämisestä lääkkeiden lailliseen toimitusketjuun (lääkeväärennösdirektiivi).

24. Lääkeväärennösdirektiivin seurauksena menettämisseuraamusta koskevan rikoslain 10 luvun säännöksiä ei ole muutettu. Myöskään muuta säännöstä, jonka nojalla menettämisseuraamus tulisi asiassa arvioitavaksi yksinomaan sillä perusteella, että kauttakuljetuksen kohteena olisi lääkeväärennöksiä, ei ole. Näin ollen lääkeväärennöksen perustuva syyttäjän menettämisseuraamusvaatimus on jo tällä perusteella hylättävä. Asiassa ei näin ollen ole tarpeen ottaa kantaa siihen, ovatko kyseessä olevat dopingaineet lääkeväärennöksiä. Menettämisseuraamuksen määräämiselle ei ole edellytyksiä.

Tuomiolauselma

Hovioikeuden tuomion lopputulosta ei muuteta.

Asian ovat ratkaisseet oikeusneuvokset Jukka Sippo, Pekka Koponen, Mika Huovila, Mika Ilveskero ja Timo Ojala.
Esittelijä Leena Ravi.